

ПРВА РЕЧ

Поштоване читатељке/читаоци,

Нови број часописа „Пешчаник”, 19. по реду, један је од два броја који Историјски архив Ниш издаје током ове, на више начина изазовне, године. Из „Пешчаника” осамнаесту годину заредом „цуре” научно-стручни текстови који теже да просвећују. Просвећивати је једна од суштинских мисија Историјског архива Ниш.

У овом броју стављамо на увид вашој оцени следеће радове.

Милосав Петровић је у свом чланку *Настанак, развој и усавршавање српског (ћириличног) писма* прегледно и сликовито приказао настанак и развој ћириличне азбуке и српског фонетског писма, као и богату књижевност српског народа.

Јелена Глишић написала је рад под насловом *О Светом краљу Стефану Првовенчаном: са једне годишње изложбе Универзитетске библиотеке „Никола Тесла” у Нишу*. Ауторка је истакла важност културно-пропагандног рада библиотеке кроз пример изложбе, као значај лика и дела Стефана Првовенчаног.

Драгана Милић у тексту под насловом *Портрети Вукана Немањића на српским фрескама XIII века* бави се анализом портрета Вукана Немањића, који представљају важне изворе за проучавање његовог лика.

Војислав Живковић написао је чланак *Улога ослепљења у политичком животу средњовековне Србије* у коме су анализирани случајеви ослепљења Брана Мутимировића и Стефана Дечанског, једина два забележена случаја ослепљења као начина елиминисања супарника у борби за престо у средњовековној Србији.

Бојан Панић у свом раду *Петар Лазаревић Цукић - једна од значајнијих личности кнез Милошеве Србије* - доноси нам биографију човека који је активно учествовао у изградњи аутономне Кнежевине Србије и био део управног система кнеза Милоша Обреновића. Између осталог, био је члан Народне канцеларије, срески управитељ у више наврата, први човек београдске полиције и члан Државног савета.

Милан Живановић је у свом чланку *Црква Успења Пресвете Богородице у Тешици од изградње до почетка Првог светског рата* дао историјат храма у Тешици који почиње 1838. године. Историја храма Успења Пресвете Богородице верно осликава догађаје мештана овог житковачког краја који је уживао просперитетна времена, али и ратне страхоте.

Зоран Стевановић и **Милан Петровић** написали су рад под насловом *Алексинац и околина у државној административно-територијалној организацији између 1833. и 1945. године* у коме се баве променама на пољу администрације и територије које су се одвијале на подручју Алексинца у раздобљу од када је ова област ослобођена од Турака, те до ослобођења у Другом светском рату.

Александар и **Слободан Благојевић** у чланку *Демографско-морталитетне карактеристике у долини Топоничке реке 1879-1905. Године* анализирају основне демографско-морталитетне агрегате на матичном подручју Миљковца који чини 16 села у периоду од 1879. до 1905. године.

Александар Миљковић у свом чланку *Оснивање и рад пододбора Друштва „Књегиня Љубица” у лесковачком крају у периоду од 1901. до 1903.*

године истиче запажену улогу родољубивог Друштва „Књегиња Љубица” у развоју просвете и културе на просторима југа Србије.

Ненад Анжел и **Александар Миљковић** написали су чланак *Никола Пашић у Петрограду током Анексионе кризе 1908. године* којим истичу значај анексионе кризе за српску историју, фокусирајући се на дипломатску борбу српске владе за одбрану националних интереса, коју је у Петрограду предводио Никола Пашић.

Нина Стојановић у свом раду *Слика политичке пропаганде Недићевог режима у Нишу током 1942. године виђена из угла листа „Ново време”* доноси основне карактеристике пропаганде колаборационистичког режима Милана Недића током ратне 1942. године у Нишу сагледане кроз призму листа „Ново време”.

Бобан Јанковић у свом чланку *Уништавање коза у југоисточној Србији 1949-1950. године-из фонда Народни одбор области Нишке* - говори о томе како је на подручју Нишке области, у периоду 1949. и 1950. године, спровођен државни план о уништавању коза који је важио на територији целе Југославије.

Срђан Томић написао је рад под насловом *Нишки спортски клуб „Победа”(1923-1944) у очима штампе* у коме даје сажет дводеценијски историјат клуба који је баштинио најбољу традицију спорта у Нишу тога доба.

Наташа Раденковић написала је чланак *Пословни савез земљорадничких задруга за сточарство среза Ниш (1956-1961), 1947-1961. (приказ фонда)* у коме презентује начин постанка и функционисања овог савеза на основу грађе из фонда који се чува у Историјском архиву Ниш.

Алекса М. Поповић у приказу монографије *Мирослав Павловић, Смедеревски санџак 1739-1788. Војно-административно уређење* даје структуру овог дела образлажући садржај сваког поглавља и ставове које аутор у њима износи.

Искрену захвалност упућујемо рецензентима који су својим радом овом броју „Пешчаника” дали, пре свега, квалитет, али и смернице садашњим и будућим ауторима.

Никола Арсић,
уредник часописа „Пешчаник”